

2018

Quickscan Nieuwe wetering gemeente Ede

R.J.H. Schröder

Ecologisch Adviesbureau Schröder

15-7-2018

Rapportnummer 1808

Quicksan Nieuwe wetering gemeente Ede

Beschermde soorten i.k.v. de Wet Natuurbescherming

Rapportnummer 1808

R.J.H. Schröder

15 juli 2018

Opdrachtgever:

Waterschap Vallei en Veluwe
Postbus 4142
7320 AC Apeldoorn

Ecologisch Adviesbureau Schröder

Droppersweg 1
7108 BL Winterswijk-Woold
Tel: 0543-564336
E-mail: ecoadvies@planet.nl
I: www.ecologischadviesbureauschroder.nl

Colofon

© 2018 Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold

- Tekst en samenstelling:* R.J.H. Schröder (Ecologisch Adviesbureau Schröder).
- In opdracht van:* Waterschap Vallei en Veluwe.
- Contactpersonen:* P. van Beers (beleidsadviseur ecologie), A. van Uum en M. van de Vliert-Scholte (projectleiders) en R. Buitink (junior ecooloog).
- Veldwerk:* R.J.H. Schröder.
- Foto's omslag en rapport:* R.J.H. Schröder.
- Rechten:* De inhoud van dit rapport (in het geheel of in delen) mag, behoudens Waterschap Vallei en Veluwe, zonder schriftelijke toestemming van Ecologisch Adviesbureau Schröder, niet door fotokopie, druk of andere middelen worden gereproduceerd.
- Bronvermelding:* Citaten uit dit rapport zijn toegestaan met volledige bronvermelding: Schröder, 2018. Quicksan Nieuwe wetering gemeente Ede.
- Wijze van citeren:* Schröder, R.J.H., 2018. Quicksan Nieuwe wetering gemeente Ede. Rapport 1808- Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold.

Ecologisch Adviesbureau Schröder is aangesloten bij het Samenwerkingsverband Ecologie

Het rapport is gedrukt op 100% FSC-papier

Inhoud

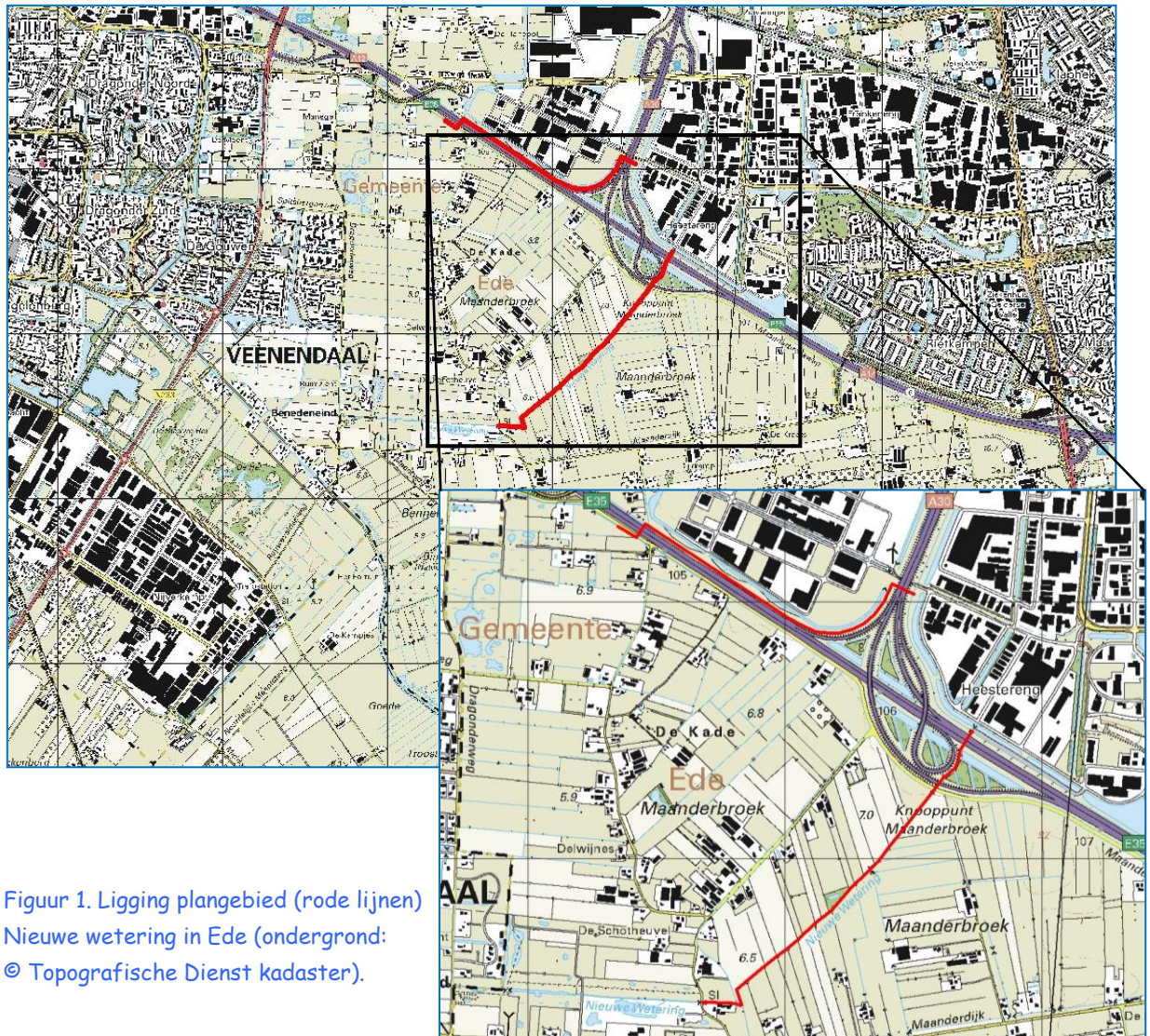
1. INLEIDING	1
2. ONDERZOEK	3
2.1 Methode	3
2.2 Resultaten	4
2.2.1 Amfibieën en reptielen	4
2.2.2 Broedvogels	5
2.2.3 Vleermuizen	7
2.2.4 Grondgebonden zoogdieren	8
2.2.5 Vaatplanten	9
2.2.6 Vlinders	11
2.2.7 Libellen	12
2.2.8 Vissen	13
2.2.9 Overige insecten en ongewervelden	14
3. WETTELIJKE CONSEQUENTIES	15
3.1 Amfibieën en reptielen	15
3.2 Broedvogels	16
3.3 Vleermuizen	16
3.4 Grondgebonden zoogdieren	17
3.5 Vaatplanten	17
3.6 Vissen	17
3.7 Libellen, dagvlinders en overige insecten en ongewervelden	17
4. LITERATUUR	18
BIJLAGEN	19

1. Inleiding

Aanleiding

De aanleiding voor het onderzoek is de regelmatig optredende wateroverlast in Ede door de buiten haar oevers tredende Nieuwe wetering.

In figuur 1 is de globale ligging van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode lijnen)
Nieuwe wetering in Ede (ondergrond:
© Topografische Dienst kadaster).

Om wateroverlast in de toekomst tegen te gaan worden er in de nieuwe wetering (zuidelijke rode lijn in figuur 1) een aantal aanpassingen uitgevoerd. Het gaat om de aanleg van een overloopgebied (0,3 ha) en een natuurvriendelijke oever (NVO) over een lengte van 705 meter. Over een lengte van 117 meter wordt - ten behoeve van de aanleg van een NVO - een strook van een aan de Nieuwe wetering grenzend bosje gesnoeid. Daarnaast wordt een bestaande watergang aangepast om een deel van het water vanuit Ede af te voeren. Op deze manier wordt het debiet bij piekafvoeren in de Nieuwe wetering verkleind zodat er geen wateroverlast in Veenendaal meer optreedt (noordelijke rode lijn in figuur 1). Deze laatste watergang wordt in deze rapportage 'omleidingsroute' genoemd.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle te realiseren maatregelen.

Doel

Dit onderzoek dient er voor om een zo goed mogelijk inzicht te krijgen in de (potentiële) aanwezigheid van beschermde en bedreigde flora- en fauna en andere belangrijke natuur- en landschappelijke waarden in het onderzoeksgebied.

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming (Wnb) van kracht. Middels deze wet wordt een groot aantal plant- en diersoorten beschermd. Als er plannen zijn om bepaalde (ruimtelijke) handelingen uit te voeren of wijzigingen aan te brengen in het bestemmingsplan, zal er onderzocht moeten worden of deze plannen, of onderdelen hiervan, nadelige effecten kunnen hebben op aanwezige, of mogelijk aanwezige, beschermde flora en fauna. In bijlage 3 is een samenvatting van de Wet Natuurbescherming opgenomen.

Door het uitvoeren van een quickscan natuurtoets kan worden bepaald of dier- en plantsoorten negatieve gevolgen kunnen ondervinden van de werkzaamheden, dan wel dat er gezocht moet worden naar mitigerende en/of compenserende maatregelen. Hiervoor kan het noodzakelijk zijn dat een ontheffing moet worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Dit is in de meeste gevallen de betreffende provincie waarin het project ligt (Gelderland in dit geval).

Om aan de zorgplicht te kunnen voldoen, die gesteld wordt in de Flora- en faunawet en de Wet Natuurbescherming, is aan Ecologisch Adviesbureau Schröder opdracht gegeven voor de uitvoering van een quickscan natuurtoets om zo de mogelijk negatieve effecten op flora en fauna in kaart te brengen. Middels een quickscan wordt een indruk verkregen van de mogelijke waarden van een gebied voor flora en fauna en kan worden beoordeeld of voldoende verspreidingsgegevens van mogelijk aanwezige beschermde dieren en planten voorhanden zijn of dat nader onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Dit rapport beschrijft de bevindingen en consequenties van het uitgevoerde quickscan natuuronderzoek.

Onderzoeksvragen

Het rapport geeft antwoord op de volgende hoofdvragen:

- Welke beschermde soorten, Rode Lijstsoorten, invasieve exoten en kenmerkende aan water- en oever gebonden soorten zijn (potentieel) aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Welke beschermde soorten, Rode Lijstsoorten en indicatieve soorten die aan gebouwen/waterwerken en/of holle bomen gebonden zijn (m.n. vleermuizen, broedvogels, boommarter, steenmarter, muurplanten) zijn (potentieel) aanwezig in het onderzoeksgebied?
- Waar zijn in het onderzoeksgebied (potentieel) geschikte biotopen aanwezig voor waterspitsmuis, ringslang, hazelworm, levendbarende hagedis, kamsalamander en grote modderkruiper?

Om een goede impressie van het plangebied te krijgen, zijn in bijlage 1 foto's opgenomen.

Leeswijzer

De onderzoeksmethode en de -resultaten worden in hoofdstuk 2 besproken, terwijl in hoofdstuk 3 de wettelijke consequenties aan de orde komen

2. Onderzoek

2.1 Methode

Het onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een dagbezoek en een literatuuronderzoek. Het veldbezoek is uitgevoerd op 30 mei 2018 (30°C, windkracht 1-3 Bft., 50% bewolkt en droog). Het literatuuronderzoek is uitgevoerd voor de periode 2012-2017 (6 jaar). Indien oudere waarnemingen relevant zijn voor het onderzoek, dan zijn zij ook verzameld. Een belangrijke literatuurbron was de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Van deze databank zijn waarnemingen uit de periode 2008-2018 geanalyseerd. Omdat het plangebied in de uurhokken 39-16 en 39-17 heeft zich het literatuuronderzoek op beide uurhokken gericht. Om uitsluitend relevante waarnemingen te gebruiken, zijn in GIS uitsluitend waarnemingen binnen een buffer van 150 meter rondom beide watergangen gehaald. Indien ook waarnemingen buiten deze buffer relevant zijn worden zij ook besproken.

Het veldwerk heeft zich gericht op de (potentiële) aanwezigheid van:

- Beschermde planten- en diersoorten van de tabellen 1, 2 en 3 uit de Flora- en faunawet (vanwege de verlengde geldigheid van de gedragscode Flora- en Faunawet voor waterschappen) en van de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet Natuurbescherming;
- Soorten die op de Nederlandse Rode Lijsten staan;
- Kenmerkende en indicatieve soorten (bijv. weidebeekjuffer);
- Plagsoorten (onder andere invasieve exoten).

Het gaat specifiek om aan water- en oevergebonden soorten en soorten die aan gebouwen, waterwerken en/of holle bomen gebonden zijn (m.n. vleermuizen, broedvogels, boommarter, steenmarter en muurplanten).

Naast de verspreiding van bovengenoemde soorten zijn ook de (potentieel) geschikte biotopen gekarteerd van waterspitsmuis, ringslang, hazelworm, levendbarende hagedis, kamsalamander en grote modderkruiper.

Alle waarnemingen zijn in het veld opgenomen door middel van de NDFF-app op een mobiele telefoon van het merk Samsung Galaxy S5 Neo. Hierbij zijn puntwaarnemingen als punt opgenomen. Bij lijnvormige verspreidingen zijn per inventarisatie-eenheid van 25 meter waarnemingen opgenomen. Bij planten is de Floron abundantie-schaal gebruikt terwijl bij dieren exacte of geschatte aantallen zijn opgenomen. De exacte locatie van een soort is nauwkeurig geregistreerd met behulp van een GPS-ontvanger.

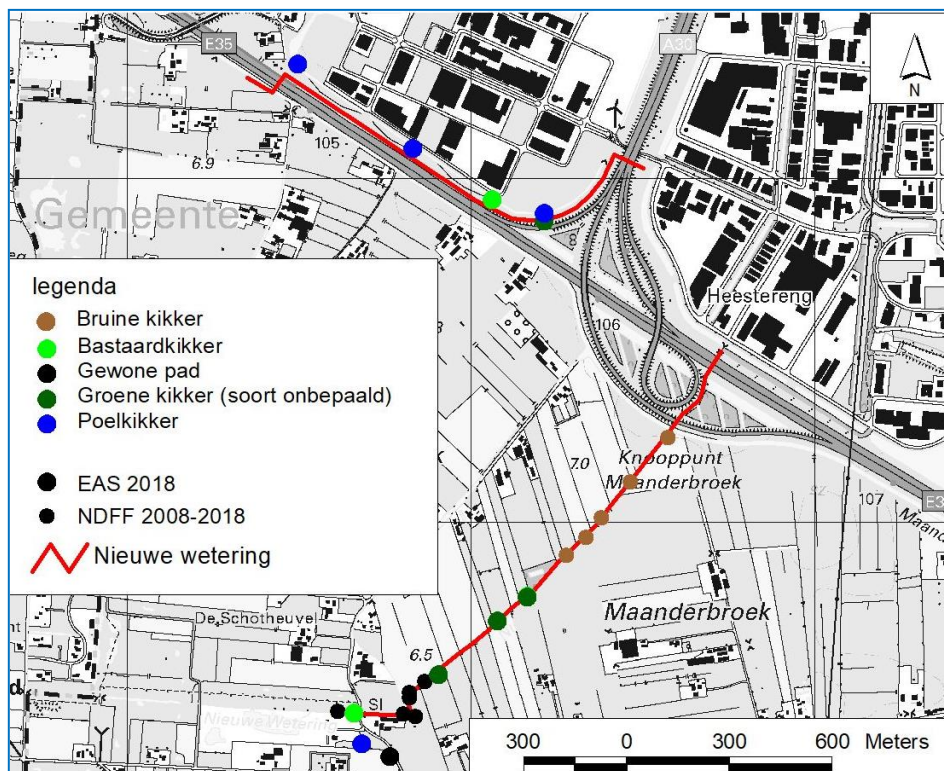
Het onderzoek behelst de Nieuwe wetering, de locatie van het geplande overloopgebied en de omleidingsroute. Het onderzoek heeft zich hoofdzakelijk beperkt tot het natte profiel (incl. beide oevers) en een strook van minimaal 10 meter aan weerszijden van de onderzochte watergangen, tenzij deze strook intensief beheerd agrarisch gras- of bouwland of een wegberm betrof. Indien waarnemingen van soorten buiten deze strook als relevant kunnen worden beschouwd zijn zij tevens opgenomen met de NDFF-app.

2.2 Resultaten

2.2.1 Amfibieën en reptielen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn drie soorten amfibieën waargenomen. Het betreft de licht beschermde soorten bastaardkikker en gewone pad (Ff-wet tabel 1 + Wnb art. 3.10). Daarnaast is ook de zwaar beschermde poelkikker (Ff-wet tabel 3 + Wnb art. 3.5) bekend geworden. De poelkikker werd aangetroffen in een parallel aan de omleidingsroute gelegen brede watergang. Hier werden op drie locaties roepende mannetjes gehoord. In een poel op een erf aan de Zuiderkade werden op een afstand van 100 meter ten opzichte van de Nieuwe wetering 5 roepende mannetjes gehoord. Alle waarnemingen zijn opgenomen in figuur 1. Reptielen zijn niet waargenomen.

Figuur 2. Verspreiding amfibieën in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen bekend geworden van bruine kikker en gewone pad (Nieuwe wetering). De bruine kikker is een licht beschermde soort. Ook deze waarnemingen zijn opgenomen in figuur 1.

Reptielen zijn niet bekend geworden uit het literatuuronderzoek binnen de zone van 150 meter rondom beide watergangen. Wel zijn er waarnemingen van ringslang verzameld in de periode 1971-1995 uit uurhok 39-16. Alleen het uiterste westelijke deel van de Nieuwe wetering ligt in dit uurhok. Mogelijk zijn deze waarnemingen afkomstig van De Blauwe Hel of de Bennekommer meent; twee natuurgebieden met veel (riet-)moerassen en moerasbos nabij Veenendaal.

Geschiktheid plangebied

Naast de genoemde aanwezige soorten lijken lokaal delen van beide watergangen geschikt voor ringslang. Omdat deze soort recent echter niet meer is waargenomen in het plangebied, is aanwezigheid momenteel redelijkerwijze uitgesloten. Andere soorten worden niet verwacht.

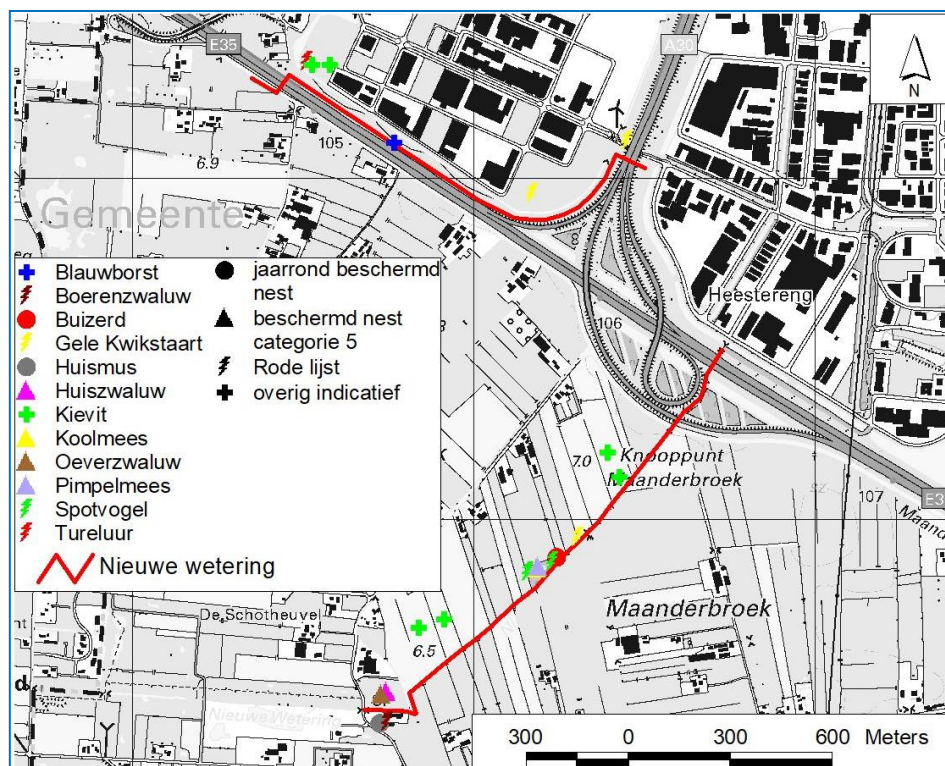
Langs de Nieuwe wetering zijn een aantal niet nader bepaalde groene kikkers waargenomen. Gezien het biotoop en de aanwezigheid van poelkikkers in de nabijheid, is het niet onmogelijk dat er ook langs de Nieuwe wetering poelkikkers voorkomen.

2.2.2 Broedvogels

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek op 30 mei 2018 zijn veel soorten broedvogels aangetroffen. In figuur 3 zijn uitsluitend vogels opgenomen uit één van de volgende categorieën:

1. Jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4);
2. Beschermde nesten (categorie 5);
3. Rode lijst;
4. Overige indicatieve soorten.

Figuur 3. Verspreiding broedvogels in plangebied Nieuwe wetering in Ede in 2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Er zijn twee soorten met jaarrond beschermde nesten aangetroffen: buizerd en huismus. Van de buizerd is een bewoond nest aangetroffen in een loofbosje langs de Nieuwe wetering. In de directe omgeving werd een alarmerend paar gezien. Van de huismus werden vijf zingende mannetjes waargenomen op een boerenerf langs de Nieuwe wetering ter hoogte van de Zuiderkade.

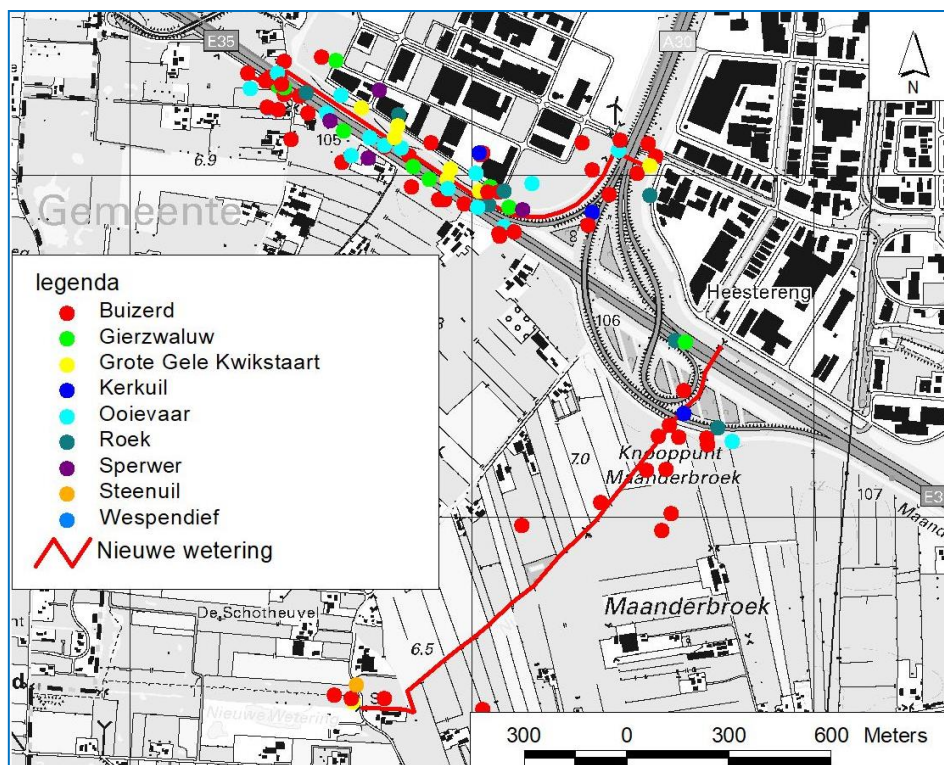
Van de categorie 5 beschermde nesten zijn de volgende soorten aangetroffen: huiswaluw, koolmees, oeverwaluw en pimpelmees. Van de huiswaluw werden vijf foeragerende dieren gezien boven het aan te leggen overloopgebied langs de Nieuwe wetering. Deze broeden waarschijnlijk in de omgeving van deze locatie.

Van zowel de koolmees als ook de pimpelmees werd een zingend mannetje vastgesteld in het loofbosje langs de Nieuwe wetering. Van de oeverwaluw werd één foeragerend dier waargenomen. Deze vloog samen met het groepje huiswaluwen. Mogelijk broedt deze ergens in de directe omgeving van het plangebied. Binnen de begrenzing van het plangebied zijn geen geschikte broedlocaties voor huiswaluw of oeverwaluw aanwezig.

Van de Rode lijst van bedreigde broedvogels zijn er in het plangebied vijf vastgesteld: boerenwaluw, gele kwikstaart, huiswaluw, spotvogel en tureluur. Zij hebben allen de status 'gevoelig'. De boerenwaluw werd vastgesteld op een boerenerv langs de Nieuwe wetering ter hoogte van de Zuiderkade. Van de gele kwikstaart werden drie zingende mannetjes gehoord; twee op braakliggende percelen langs de omleidingsroute en één langs de Nieuwe wetering. In het loofbosje langs de Nieuwe wetering werden twee zingende spotvogels gehoord. Dit duidt op de aanwezigheid van een goed ontwikkelde struiklaag. Van de tureluur werd een luid alarmerend paar vastgesteld op een vochtig braakland langs de omleidingsroute. Dit duidt op de aanwezigheid van jongen.

Tot slot zijn nog een aantal indicatieve broedvogels opgenomen in figuur 3. Het betreft blauwborst en Kievit. Van de blauwborst werd één zingend mannetje vastgesteld in een dichte rietvegetatie van de omleidingsroute. Van de Kievit zijn vier paar vastgesteld op maïspcelen langs de Nieuwe wetering en twee paar op een braakliggend perceel langs de omleidingsroute.

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen van de volgende broedvogels met jaarrond beschermde nesten bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, kerkuil, ooievaar, roek, sperwer, steenuil en wespendief. Uit de details van de waarnemingen blijkt dat de meeste betrekking hebben op niet-broedvogels.

Figuur 4. Verspreiding broedvogels met jaarrond beschermde nesten in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (bron: NDFF en ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Het betreft waarnemingen van soorten die elders broeden of waarnemingen van doortrekkers. Alleen de waarnemingen van de steenuil en de kerkuil duiden op een territorium in de (directe) omgeving van het plangebied. Volledigheidshalve zijn alle waarnemingen opgenomen in figuur 4.

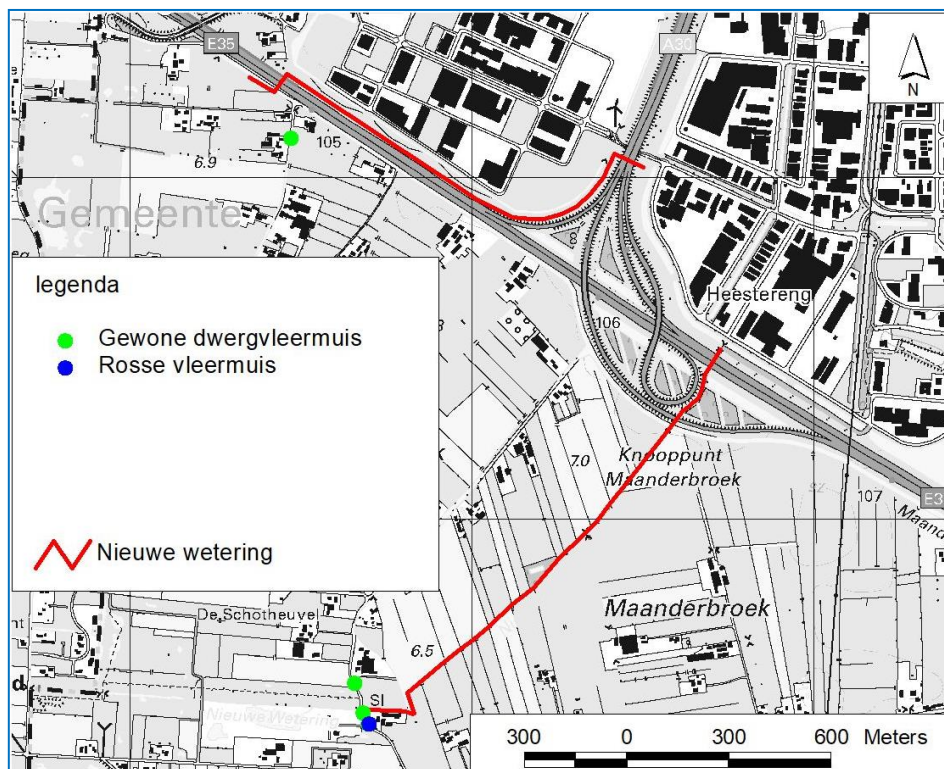
2.2.3 Vleermuizen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek was er slechts één locatie met oudere bomen die potentieel holten zouden kunnen herbergen. Het betreft het loofbosje langs de Nieuwe wetering. Hoewel deze boomholten vaste verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen herbergen, zijn zij niet aangetroffen.

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen van de volgende vleermuizen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis. In figuur 6 is daarvan een overzicht opgenomen.

Figuur 5. Verspreiding vleermuizen in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (bron: NDFF en ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Volgens www.verspreidingsatlas.nl zijn er in de uurhokken 39-16 en 39-17 in de periode 1990-2018 nog de volgende vleermuizen aangetroffen: baardvleermuis, franjestaart, gewone grootvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis.

Alle vleermuizen zijn beschermd middels de Flora- en faunawet (tabel 3) en De Wet Natuurbescherming (art. 3.5).

Geschiktheid plangebied voor vleermuizen

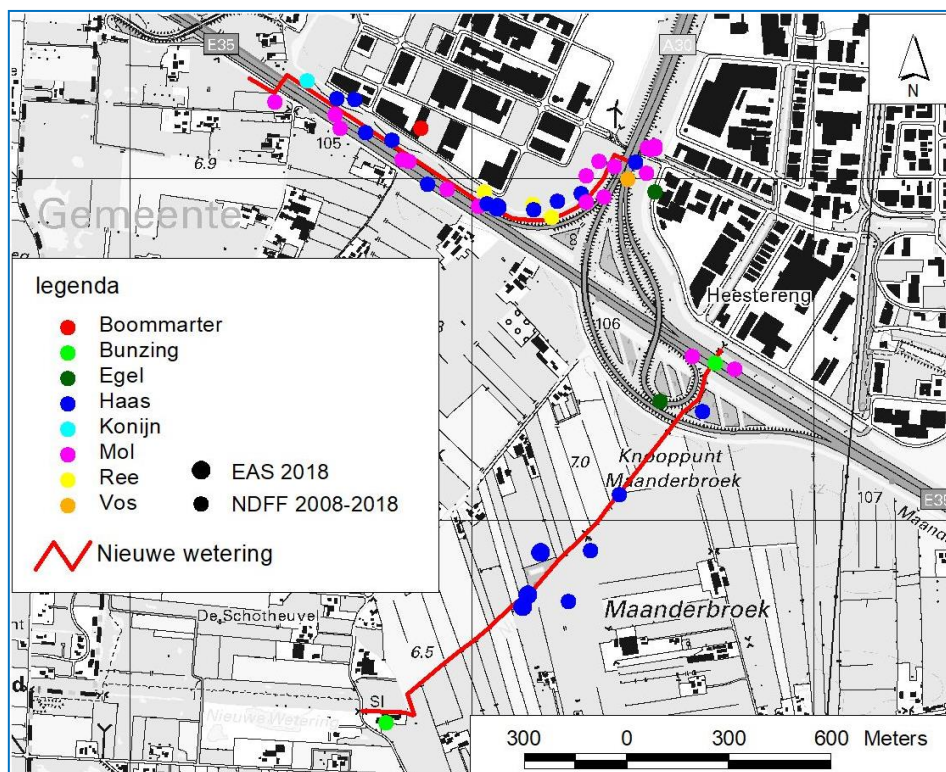
Gezien de opbouw van het plangebied kan zij mogelijk gebruikt worden als foerageergebied en vliegroute. Langs de Nieuwe wetering zouden het loofbosje, de Nieuwe wetering en een houtsingel langs de Nieuwe wetering ter hoogte van het boeren erf aan de Zuiderkade potentieel geschikt kunnen zijn als foerageergebied. De Nieuwe wetering en de houtsingel kunnen bovendien dienst doen als vliegroute.

Door het ontbreken van boomholten en overige potentieel geschikte verblijfplaatsen (o.a. bebouwing) kan worden gesteld dat er in het plangebied geen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn uitsluitend haas en mol waargenomen. In figuur 6 zijn de waarnemingen opgenomen.

Figuur 6. Verspreiding grondgebonden zoogdieren in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn naast haas en mol waarnemingen van de volgende grondgebonden zoogdieren bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: boommarter, bunzing, egel, konijn, ree en vos (zie figuur 6). De meeste soorten zijn beschermd conform tabel 1 van de Flora- en faunawet. De boommarter is echter opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Deze marterachtige is waargenomen op het bedrijventerrein ten noorden van de omleidingsroute. Omdat leefgebied (oud loofbos met boomholten) hier ontbreekt betreft het waarschijnlijk een zwervend dier. In de nieuwe wetgeving zijn alle soorten beschermd conform artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming.

Volgens www.verspreidingsatlas.nl zijn er in de uurhokken 39-16 en 39-17 in de periode 1990-2018 nog de volgende inheemse grondgebonden zoogdieren aangetroffen: aardmuis, bosmuis, bruine rat, damhert, das, dwergmuis, dwergspitsmuis, eekhoorn, hermelijn, huismuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, steenmarter, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, waterspitsmuis, wezel, wild zwijn en woelrat.

Geschiktheid plangebied voor grondgebonden zoogdieren

Hoewel wel een waarneming van de boommarter bekend is geworden, ontbreekt leefgebied binnen de begrenzing van het plangebied. Ook voor de in tabel 3 van de Flora- en faunawet opgenomen das en waterspitsmuis ontbreekt leefgebied langs de Nieuwe wetering en de omleidingsroute. Het loofbosje langs de Nieuwe wetering is potentieel geschikt om een burcht aan te leggen (in aarden wal rondom bospoel). Er zijn echter geen aanwijzingen voor aanwezigheid van dassen in en rondom dit bosje gevonden zodat er redelijkerwijze van uit kan worden gegaan dat er geen burcht in het betreffende bosje aanwezig zijn. Andere zwaar beschermde soorten zijn niet binnen de begrenzing van het plangebied te verwachten.

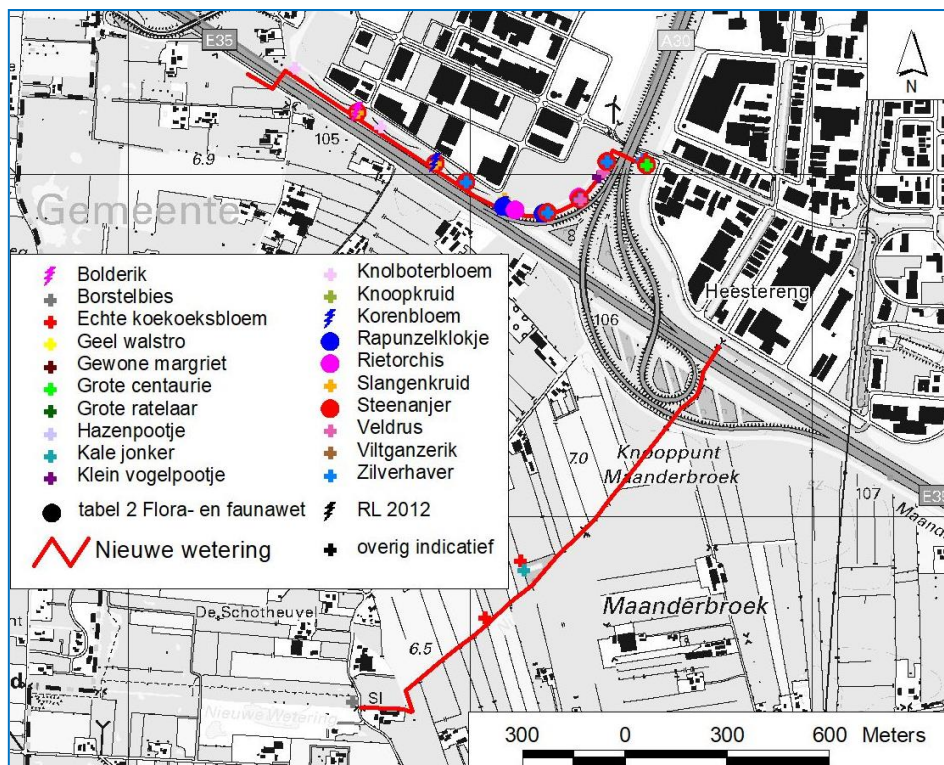
Eekhoorn, steenmarter en wild zwijn zijn soorten die zijn opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Ook van deze soorten zijn geen aanwijzingen gevonden binnen de begrenzing van het plangebied.

2.2.5 Vaatplanten

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn beschermde vaatplanten, vaatplanten van de Rode Lijst en overige indicatieve soorten vastgesteld. Rapunzelklokje, rietorchis en steenanjer zijn opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Rapunzelklokje en steenanjer zijn echter uitgezaaid. Rietorchis is aangetroffen op een natuurvriendelijke oever van

de brede watergang parallel aan de omleidingsroute.

Figuur 7. Verspreiding vaatplanten in plangebied Nieuwe wetering in Ede in 2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

De volgende soorten van de Rode lijst zijn aangetroffen: bolderik (kwetsbaar), korenbloem (gevoelig), rapunzelklokje (kwetsbaar) en steenanjer (kwetsbaar). Ook de groeiplaats van bolderik en korenbloem is door uitzaaien ontstaan.

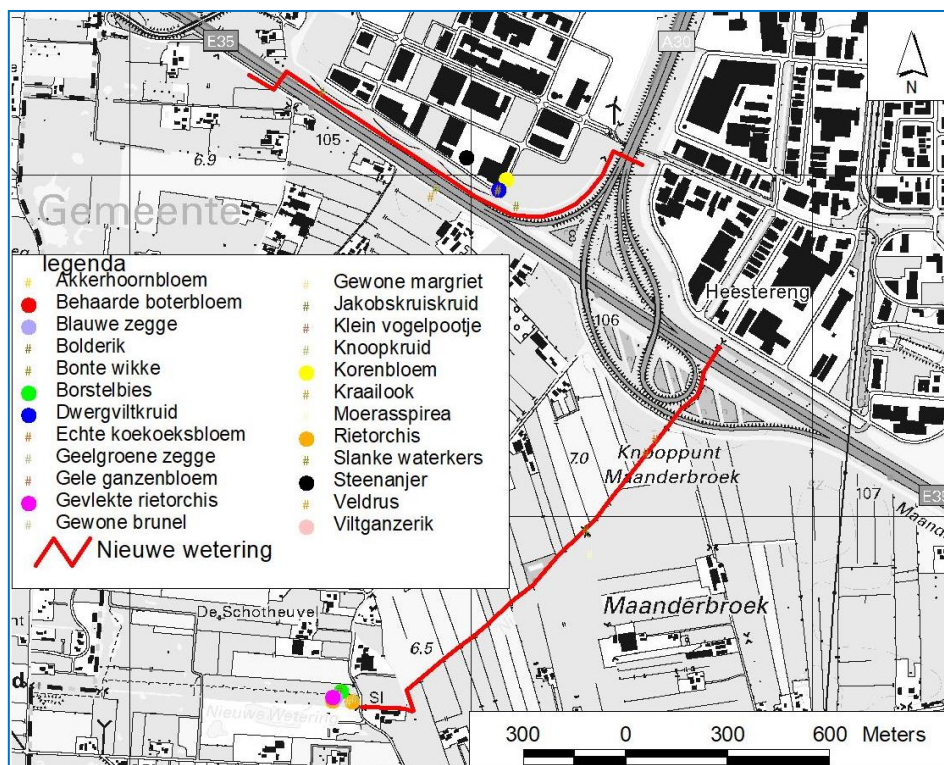
Daarnaast zijn nog de nodige indicatieve plantensoorten aangetroffen. Ook van die groep zijn veel soorten door uitzaaien in het plangebied terecht gekomen. Het gaat waarschijnlijk om geel walstro, gewone margriet, grote centaurie, grote ratelaar, hazenpootje, knooppkruid, slangenkruid, zilverhaver en mogelijk ook viltganzerik. De groeiplaatsen van gewone margriet, hazenpootje en knooppkruid zouden deels een natuurlijke oorsprong kunnen hebben.

Samengevat hebben uitsluitend de groeiplaatsen van de volgende soorten een natuurlijke oorsprong: borstelbies, echte koekoeksbloem, kale jonker, klein vogelpootje, knolboterbloem, rietorchis en veldrus.

In figuur 7 zijn alle groeiplaatsen van de besproken soorten opgenomen.

Literatuuronderzoek

Uit de periode 2008-2018 zijn vanuit de NDFF veel indicatieve vaatplanten bekend geworden. Het soortenspectrum is grotendeels gelijk aan de in 2018 door Ecologisch Adviesbureau Schröder vastgestelde soorten (figuur 8).

Figuur 8. Verspreiding vaatplanten in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (bron: NDFF en ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

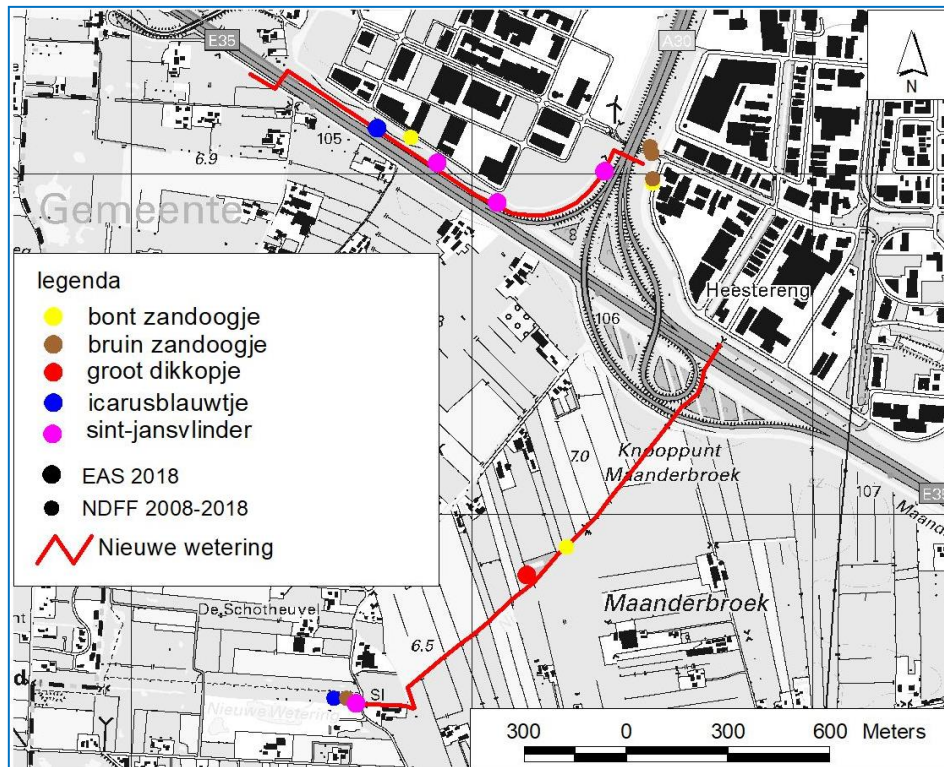
Geschiktheid plangebied voor vaatplanten

Andere dan de hierboven beschreven beschermde vaatplanten en vaatplanten van de Rode lijst zijn redelijkerwijze niet te verwachten in het plangebied. Mogelijk zijn een aantal indicatieve soorten gemist door het kortstondige karakter van een quickscan natuuronderzoek.

2.2.6 Vlinders

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten aangetroffen. Wel werd één soort van de Rode lijst aangetroffen: groot dikkopje (status 'gevoelig'). Daarnaast zijn een tweetal indicatieve soorten gezien: icarusblauwtje en de dagactieve nachtvlinder sint-jansvlinder. Zij zijn verspreid over het plangebied aangetroffen in lage aantallen (zie figuur 9).

Figuur 9. Verspreiding vlinders in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen van de volgende indicatieve dagvlinders bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: bont zandoogje, bruin zandoogje en icarusblauwtje (figuur 9).

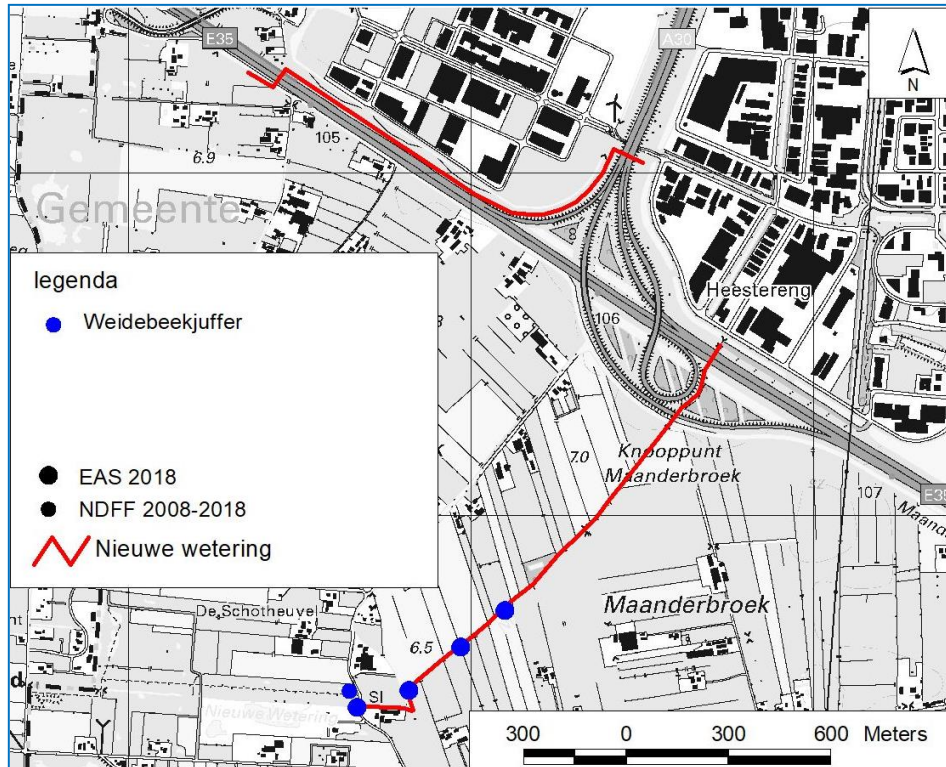
Geschiktheid plangebied voor dagvlinders en sprinkhanen

Vanwege het ontbreken van soortenrijke schrale graslanden, goed ontwikkelde oudere loofbossen en heide- en/of veengebieden, zijn er geen beschermde dagvlinders te verwachten binnen de begrenzing van het plangebied. Ook andere dagvlinders van de Rode lijst zijn redelijkerwijze niet te verwachten.

2.2.7 Libellen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Wel werden boven de Nieuwe wetering op meerdere plaatsen weidebeekjuffers waargenomen. Deze waarnemingen zijn opgenomen in figuur 10.

Figuur 10. Verspreiding libellen in plangebied Nieuwe wetering in Ede in de periode 2008-2018 (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen van de volgende libellen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: azuurwaterjuffer, houtpantserjuffer, lantaarntje, vuurjuffer, watersnuffel, weidebeekjuffer en zwarte heidelibel. Hiervan is alleen de weidebeekjuffer een indicatieve soort. De verspreiding van deze juffer is weergegeven in figuur 10.

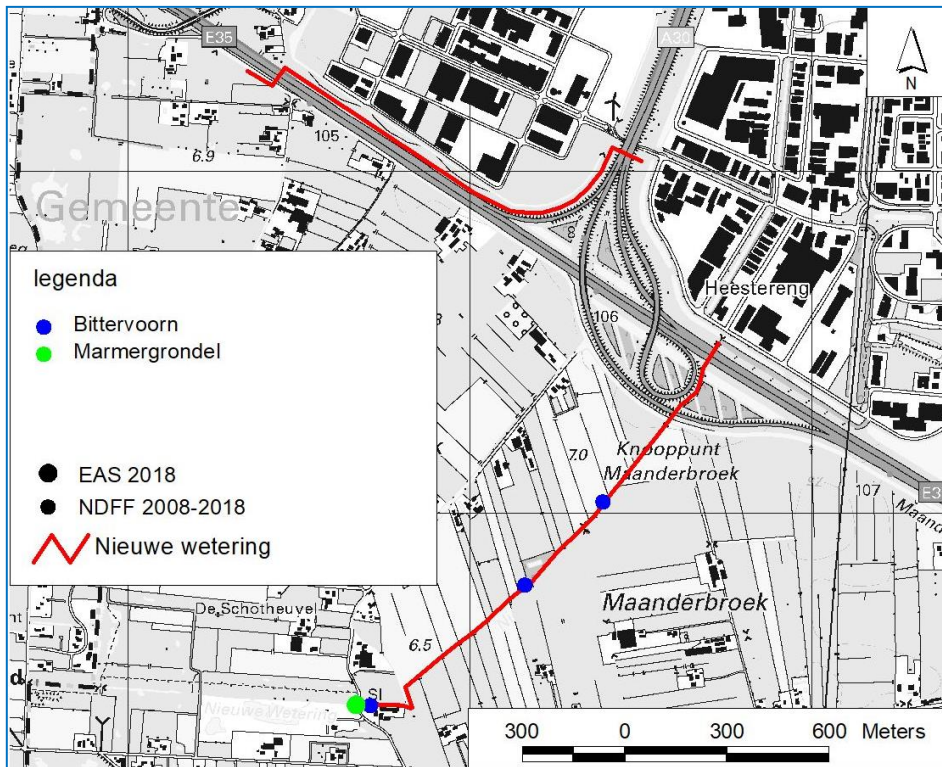
Geschiktheid plangebied voor libellen

Beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst zijn gezien de beschikbare biotopen redelijkerwijze niet te verwachten.

2.2.8 Vissen

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen. Wel zijn de volgende vissen gevangen: baars, blankvoorn, driedoornige stekelbaars, marmergrondel, snoek en tiendoornige stekelbaars. De marmergrondel is een relatieve nieuwkomer in de Nederlandse wateren. De locatie waar deze grondelachtige is gevangen is opgenomen in figuur 11.

Figuur 11. Indicatieve vissen in plangebied Pomp de Klomp bij Veenendaal (ondergrond: © Topografische Dienst kadaster).

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn waarnemingen van de volgende vissen bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving: bittervoorn, blankvoorn, kleine modderkruiper, riviergrondel en tiendoornige stekelbaars. De bittervoorn is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet en geniet daarmee een zware bescherming. De verspreiding van deze drie soorten is weergegeven in figuur 11.

Uit het overige literatuuronderzoek zijn waarnemingen bekend geworden van de grote modderkruiper in de twee uurhokken waarbinnen beide watergangen liggen (www.ravon.nl). Het betreft de hokken 39-16 en 39-17.

Geschiktheid plangebied voor vissen

Door de auteur van onderhavige rapportage is er in het plangebied één locatie die potentieel geschikt is voor conform de Wet natuurbescherming beschermde grote modderkruipers (Art. 3.10):

- Nieuwe wetering en haar zijsloten.

Een soort van de Rode lijst die in de Nieuwe wetering aanwezig zou kunnen zijn is de rivierdonderpad (status 'kwetsbaar'). Andere beschermde soorten of soorten van de Rode Lijst zijn redelijkerwijze niet te verwachten.

2.2.9 Overige insecten en ongewervelden

Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek zijn geen bij de Wet natuurbescherming beschermde soorten of soorten van de Rode lijst aangetroffen.

Literatuuronderzoek

Via de NDFF zijn geen waarnemingen van overige insecten en ongewervelden bekend geworden van het plangebied en haar directe omgeving.

Geschiktheid plangebied voor overige insecten en ongewervelden

Binnen de planlocatie liggen geen ecotopen die beschermde insecten en andere ongewervelden een goede leefomgeving bieden. Het voorkomen van beschermde ongewervelden als vliegend hert, gestreepte waterroofkever, platte schijfhoren en dergelijke, is derhalve redelijkerwijze uitgesloten.

3. Wettelijke consequenties

3.1 Amfibieën en reptielen

Uit het literatuuronderzoek en het veldbezoek is de aanwezigheid van vier soorten amfibieën aangetoond. Het betreft bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en poelkikker.

Bastaardkikker, bruine kikker en gewone pad zijn opgenomen in Tabel 1 van de Flora- en faunawet en Artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Middels de Flora- en faunawet zijn zij echter vrijgesteld bij inrichtingswerkzaamheden. In relatie tot de Wet Natuurbescherming vallen zij onder de algemene vrijstelling van de provincie Gelderland. Voor deze soorten is echter wel de algemene zorgplicht van zowel de Flora- en faunawet als ook de Wet Natuurbescherming van toepassing.

De poelkikker is echter beschermd middels Tabel 3 van de Flora- en faunawet en Artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming en geniet daarmee zware bescherming.

De aanwezigheid van poelkikkers in de omleidingsroute is redelijkerwijze uit te sluiten. Tijdens het veldbezoek zijn immers op meerdere locaties in de parallel lopende brede watergang poelkikkers gehoord terwijl er tegelijkertijd niets werd gehoord in de omleidingsroute.

Vanwege het voorkomen van poelkikkers in een poel nabij de Nieuwe wetering en de aanwezigheid van niet nader bepaalde groene kikkers, is de aanwezigheid van poelkikkers langs de Nieuwe wetering niet uit te sluiten. Omdat in dat traject werkzaamheden worden uitgevoerd (verbreden watergang), dient aanvullend onderzoek naar poelkikkers te worden uitgevoerd.

CONCLUSIE

De wettelijke consequenties ten aanzien van de Flora- en faunawet en de Wet Natuurbescherming zijn de volgende:

- Er dient vervolgonderzoek plaats te vinden naar poelkikker in het deelgebied Nieuwe wetering
- In het algemeen geldt dat er buiten het broedseizoen (1 maart tot 15 juli) gewerkt dient te worden.
- Specifiek voor het broedbosje van de buizerd geldt het volgende:
 - De horstboom dient voor aanvang werkzaamheden te worden gemarkeerd;
 - Uitvoerder locatie horstboom doorgeven;
 - Snoeiwerkzaamheden binnen 50 m van nest zo veel mogelijk beperken;
 - Snoeiwerkzaamheden uitvoeren in periode 1 september tot 1 februari.
- De groeiplaatsen van rietorchis op het talud van de brede parallel aan de omleidingsroute liggende watergang dienen bij de werkzaamheden aan de omleidingsroute gespaard te blijven.
- De aanwezige bittervoorns en eventueel aanwezige grote modderkruipers dienen door middel van elektrische afvissing verwijderd te worden uit het werktraject van de Nieuwe wetering.

3.2 Broedvogels

Algemeen

Alle vogelsoorten zijn conform de Flora- en faunawet en de Wet Natuurbescherming beschermd (Vogelrichtlijn). Nesten van aanwezige broedvogels zijn altijd beschermd. Daarom dienen de werkzaamheden uitgevoerd te worden buiten de broedseizoenen dat globaal loopt van 1 maart tot 15 juli. Daarbuiten zijn broedvogelnesten echter ook beschermd!

In het plangebied is de verspreiding van veel soorten duidelijk geworden. Omdat er geen gebiedsdekkende broedvogelkartering is uitgevoerd in de periode 2008-2018, is geen compleet beeld van de broedvogelbevolking verkregen. Wel kan - gezien de beperkte mogelijkheden voor broedvogels binnen de begrenzing van het plangebied - redelijkerwijze worden gesteld dat er een voldoende beeld van de mogelijke broedvogels uit de nestbeschermingscategorieën 1 t/m 5 is verkregen.

Soorten met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 t/m 4)

In een schietwilg in het bosje langs de Nieuwe wetering is een bewoond horst van de buizerd aangetroffen. Deze nestplaats wordt niet direct bedreigd omdat de snoeiwerkzaamheden aan de zuidoostzijde van het bosje langs de Nieuwe wetering plaatsvinden. Het nest bevindt zich in de noordelijke punt van het bosje op een afstand van ongeveer 15 meter van de Nieuwe wetering.

Voor de buizerd dienen een aantal maatregelen in acht te worden genomen:

1. De horstboom dient voor de aanvang van werkzaamheden gemarkeerd te worden;
2. De uitvoerder van de werkzaamheden dient de locatie samen met een ecooloog te bezoeken zodat de uitvoerder weet welke boom gespaard moet blijven;
3. De snoeiwerkzaamheden dienen in de nabijheid van het nest (< 50 m) zo veel mogelijk beperkt te blijven tot een zo smal mogelijke strook;
4. De snoeiwerkzaamheden dienen in de periode 1 september - 1 februari uitgevoerd te worden.

Soorten met jaarrond beschermde nesten bij zwaarwegende redenen (cat. 5)

Van deze groep zijn alleen koolmees en pimpelmees relevant. Zij zijn aangetroffen in het loofbosje langs de Nieuwe wetering. Omdat de snoeiwerkzaamheden over een beperkte breedte plaatsvinden, blijven er na de uitvoering daarvan voldoende (potentiële) grotere bomen over om in te broeden.

3.3 Vleermuizen

Na een visuele inspectie bleek dat er in de opgaande te snoeien bomen geen holten of spleten aanwezig waren. Daarmee is het redelijkerwijze uitgesloten dat er vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het loofbosje langs de Nieuwe wetering.

In het plangebied vinden geen werkzaamheden plaats die eventueel aanwezige foerageergebieden en/of vliegroutes aantasten.

Voor deze soortgroep hoeft daarom geen vervolgonderzoek te worden uitgevoerd.

3.4 Grondgebonden zoogdieren

In het plangebied zijn geen vaste verblijfplaatsen van conform tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet en de Wet Natuurbescherming beschermde grondgebonden zoogdieren zoals das, eekhoorn, steenmarter, waterspitsmuis en wild zwijn aangetroffen of te verwachten.

Er hoeft daarom geen aanvullend onderzoek naar (zwaar) beschermde grondgebonden zoogdieren plaats te vinden.

3.5 Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek en uit het literatuuronderzoek zijn groeiplaatsen van meerdere beschermde vaatplanten en vaatplanten van de Rode Lijst aangetroffen. De meeste zijn echter ingezaaid en hebben daarom geen wettelijke beschermingsstatus.

Bij werkzaamheden aan de omleidingsroute dient het talud van de brede parallel lopende watergang te worden ontzien in verband met de aanwezige natuurlijke populatie van de middels tabel 2 van de Flora- en faunawet beschermde rietorchis.

3.6 Vissen

In het plangebied is slechts één beschermde vissoort aangetroffen: bittervoorn. Zij is zwaar beschermd omdat zij is opgenomen in tabel 3 van de Flora- en faunawet. Het advies van Ecologisch Adviesbureau Schröder is om het traject van de Nieuwe wetering waar werkzaamheden worden uitgevoerd elektrisch af te vissen net voordat de werkzaamheden van start gaan. Het afvissen dient in een periode met een normale of geringe afvoer te gebeuren. Tijdens een hoogwaterperiode is het ondoenlijk om effectief te vissen. Aan het begin en eind van het traject dient daartoe een net dwars op de Nieuwe wetering te worden geplaatst. De maaswijdte dient dusdanig te zijn dat de (sub-)adulte bittervoorns er niet doorheen kunnen zwemmen (wijdte 5 mm). Daarna dient het traject afgevisst te worden. Alle gevangen vis wordt buiten het werktraject uitgezet. Pas na afloop van de (grond-)werkzaamheden dienen de netten te worden verwijderd en kunnen de vissen het heringerichte traject weer bevolken. Omdat de bittervoorn voor de voortplanting afhankelijk is van grote mosselen, worden deze ook zo veel mogelijk verwijderd uit het werktraject. Dat gebeurt met steeknetten die door de waterbodem worden gehaald.

De Nieuwe wetering en haar zijsloten is potentieel geschikt voor de grote modderkruiper. Indien Waterschap Vallei en Veluwe het adviesadvies opvolgt, is meteen voldaan aan de wettelijke verplichting ten aanzien van grote modderkruiper. Er hoeft dan immers geen vervolgonderzoek naar deze soort te worden uitgevoerd omdat zij bij eventuele aanwezigheid toch allemaal worden gevangen en verplaatst kunnen worden naar delen van de Nieuwe wetering waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.

3.7 Libellen, dagvlinders en overige insecten en ongewervelden

Omdat er in het plangebied geen beschermde insecten of ongewervelden of insecten en ongewervelden van de Rode Lijst aanwezig zijn of zijn te verwachten, zijn er ten aanzien van deze groepen geen wettelijke consequenties voor de gewenste ontwikkelingen.

4. Literatuur

BIJ12, 2017, Kennisdocument Buizerd, versie 1.0. Utrecht.

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Kleunen, A. van, Foppen, R. en C. van Turnhout, 2017. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels 2016 volgens Nederlandse en IUCN-criteria. Sovon-rapport 2017/34. Sovon Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Sparrius, L.B., Odé, B. & Beringen, R. 2013. Basisrapport voor de Rode Lijst Vaatplanten 2012. FLORON-rapport 57. FLORON, Nijmegen.

Spitzen - van der Sluis, A.M., G.W. Willink, R. Creemers, F.G.W.A. Ottburg, R.J. de Boer, P.M.L. Pfaff, W.W. de Wild, D.J. Stronks, R.J.H. Schröder, M.T. de Vos, D.M. Soes, P. Frigge en R.P.J.H. Struijk, 2007. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland. 1985-2005. Stichting RAVON, Nijmegen.

Swaay, C.A.M. van, 2006. Basisrapport Rode Lijst Dagvlinders. Rapport VS2006.002, De Vlinderstichting, Wageningen.

Internet

- www.dier-en-natuur.info
- www.natuurloket.nl
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.ravon.nl
- www.synbiosys.alterra.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl

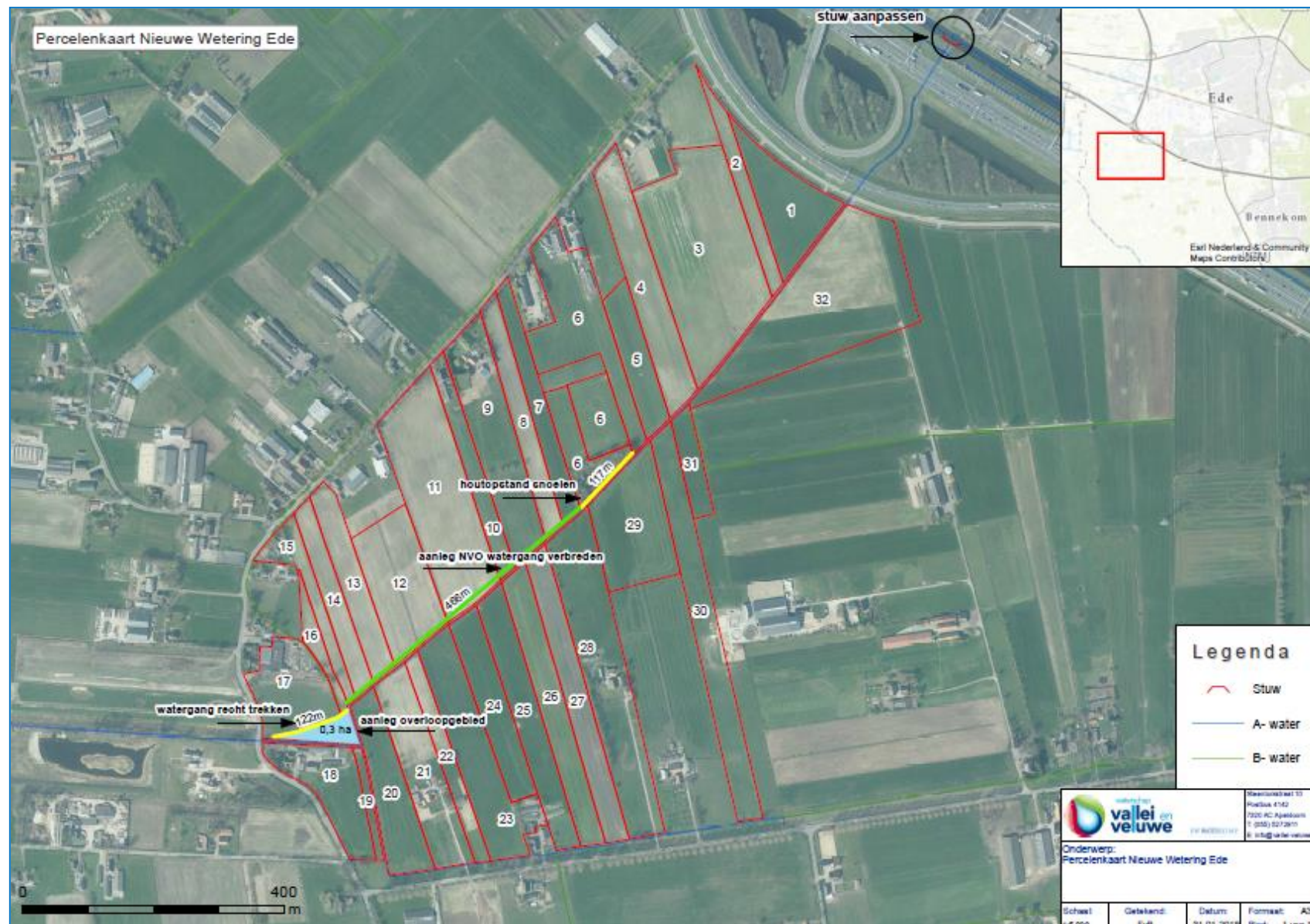
Bijlagen

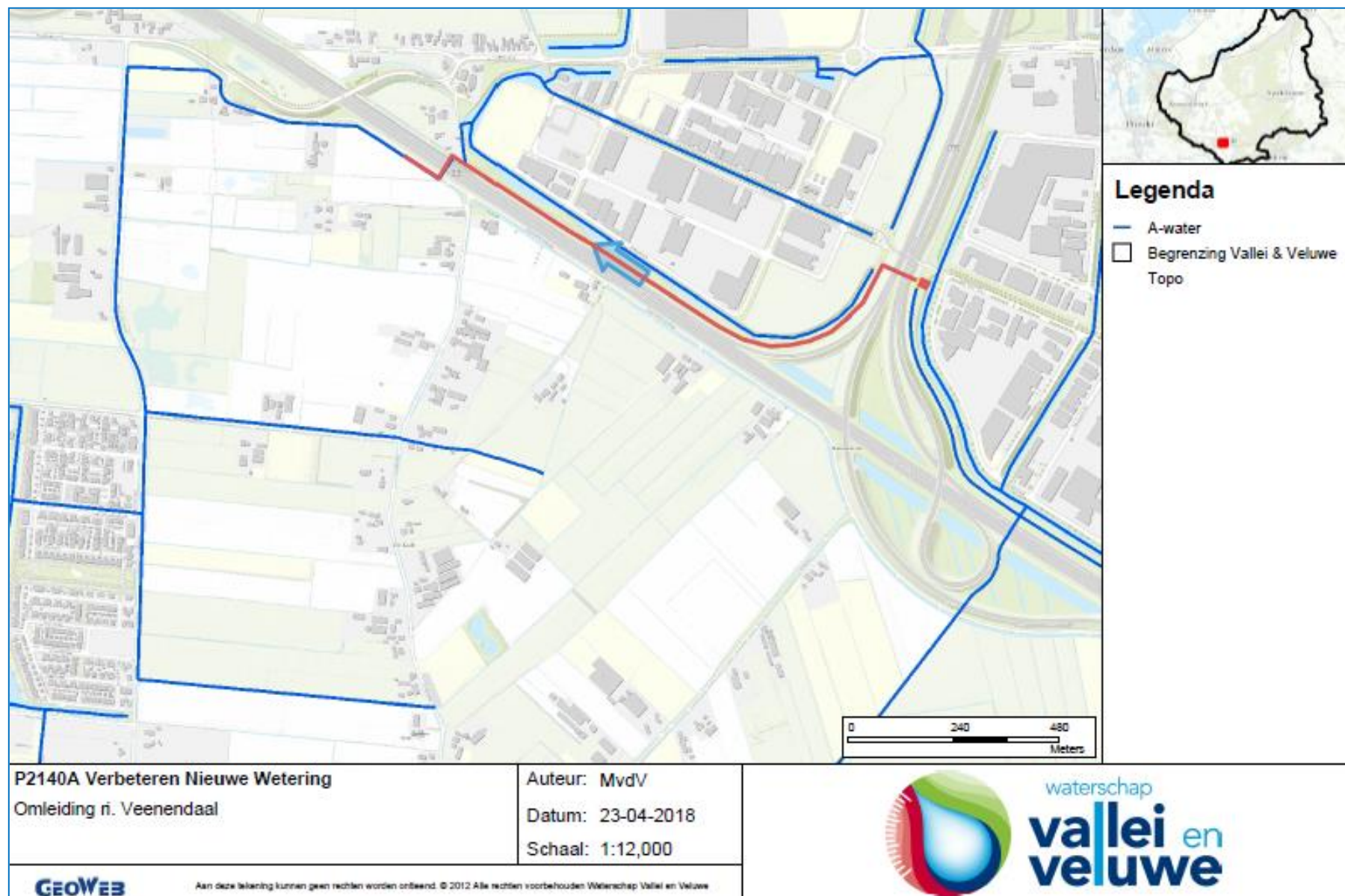
1. **Gebiedsimpresie,**
2. **Te realiseren maatregelen**
3. **Soortbescherming - Wet natuurbescherming.**

1. Omleidingsroute t.h.v. bedrijventerrein Ede naast A30.
2. Viltganzerik langs omleidingsroute.
3. Steenanjer langs omleidingsroute.
4. Traject tussen A12 en bedrijventerrein Ede.
5. Nieuwe wetering t.h.v. locatie aan te leggen retentiebekken.
6. Buiten de oevers treden van Nieuwe wetering.
7. Open agrarisch landschap met loofbosje in stroomgebied Nieuwe wetering.
8. Extensief grasland t.h.v. locatie aan te leggen retentiebekken.

Bijlage 2. Te realiseren maatregelen (bron: Waterschap Vallei en Veluwe).

Sinds 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Deze wet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet.

Hoofdstuk 3 van de Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna op soortniveau. Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn in principe verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de *intrinsieke waarde* van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen waarin van iedereen wordt geacht voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving. Dit is vastgelegd in *Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming*.

Naast de aandacht voor beschermde soorten geldt voor alle in het wild levende dieren en planten een zorgplicht. Deze is vastgelegd in Artikel 1.11 van de Wet Natuurbescherming:

1. Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de in deze rapportage gemaakte toetsing zijn met name de onderstaande artikelen met verbodsbepalingen van toepassing:

- Artikel 3.1
- Artikel 3.5 en 3.8 lid 5
- Artikel 3.10

§ 3.1 - Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

§ 3.2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Artikel 3.5

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Artikel 3.8 - lid 5

Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. Zij is nodig:
 - i. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ii. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - iii. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - iv. voor onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - v. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

§ 3.3. Beschermingsregime andere soorten - nationaal

Artikel 3.10

2. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
 - b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
3. Artikel 3.8 (ontheffingen voor soorten genoemd in Artikelen 3.5 *Red.*), met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
 - a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
 - b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
 - c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
 - d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
 - e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
 - f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
 - g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
 - h. in het algemeen belang.
4. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Ontheffing en Vrijstellingsregeling

Wanneer beschermde soorten, zoals bedoeld onder Artikel 3.1, 3.5 en 3.10, voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door het bevoegd gezag. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de bepalingen in de Wet Natuurbescherming. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Wet Natuurbescherming.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet voldoende kan worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. In de meeste gevallen zal dit de betreffende provincie zijn. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de betreffende Artikelen.

Elke provincie heeft een soortenlijst gepubliceerd waarin soorten, zoals bedoeld in Artikel 3.10, in die betreffende provincie zijn vrijgesteld voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en bestendig beheer en onderhoud.

Vogels

Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Wet Natuurbescherming beschermd. Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Wet Natuurbescherming kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 3.1. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest.

Deze groep is opgedeeld in enkele categorieën waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 2 jaarrond van kracht zijn:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Het betreft de vogelsoorten:

•	Boomvalk	(<i>Falco subbuteo</i>)
•	Buizerd	(<i>Buteo buteo</i>)
•	Gierzwaluw	(<i>Apus apus</i>)
•	Grote gele kwikstaart	(<i>Motacilla cinerea</i>)
•	Havik	(<i>Accipiter gentilis</i>)
•	Huisemus	(<i>Passer domesticus</i>)
•	Kerkuil	(<i>Tyto alba</i>)
•	Oehoe	(<i>Bubo bubo</i>)
•	Ooievaar	(<i>Ciconia ciconia</i>)
•	Ransuil	(<i>Asio otus</i>)
•	Roek	(<i>Corvus frugilegus</i>)
•	Slechtvalk	(<i>Falco peregrinus</i>)
•	Sperwer	(<i>Accipiter nisus</i>)
•	Stenuil	(<i>Athene noctua</i>)
•	Wespendief	(<i>Pernis apivorus</i>)
•	Zwarte wouw	(<i>Milvus migrans</i>).

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet strikt beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Wanneer een jaarrond beschermd nest wordt aangetroffen, dan dient altijd een omgevingscheck uitgevoerd te worden. Een deskundige dient te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden. Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

•	Bescherming van flora en fauna;
•	Veiligheid van het luchtverkeer;
•	Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Gedragscode

Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkeling kan een vrijstelling van de verbodsbepalingen mogelijk zijn als u handelt conform een goedgekeurde gedragscode. Het kan gaan om handelingen in het kader van bestendig beheer of onderhoud, bestendig gebruik en ruimtelijke ontwikkeling of inrichting. Zo is het onder de Wet Natuurbescherming mogelijk om via een gedragscode Europees beschermde vogel- en andere dier- en plantensoorten vrij te stellen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, mits er sprake is van een bij respectievelijk Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn genoemd belang. In een gedragscode is beschreven hoe

zorgvuldig gewerkt wordt opdat schade aan beschermde dieren en planten wordt voorkomen of tot een minimum beperkt.

Voorwaarde is wel dat gewerkt dient te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Hierbij is het van belang dat de gedragscode op de juiste wijze is geïmplementeerd in de organisatie of in het totaalplan van de werkzaamheden.

Voor meer informatie over de toepassing van de Wet Natuurbescherming: zie de brochure van het ministerie van Economische Zaken: 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' - 3 december 2016.

Ecologisch Adviesbureau
Schröder

Droppersweg 1

7108 BL Winterswijk-Woold

Tel: 06-10858730 of 0543-564336

E-mail : ecoadvies@planet.nl

Internet:

www.ecologischadviesbureauschroder.nl